

Voedselaanbod en predatoren bepalen broedsucces van wadvogels

In 2020 startte een consortium, bestaande uit Ecosensys, Altenburg & Wymenga, Sovon en de Rijksuniversiteit Groningen, onder leiding van Het Groninger Landschap een onderzoek naar het broedsucces van wadvogels aan de kust van het vaste land. De aanwezigheid van predatoren blijkt een bepalende factor voor het broedsucces en laten weinig nesten van wadvogels in de kwelders ongemoeid.

Tijdens dit onderzoek zijn verschillende maatregelen getest om het broedsucces een positieve impuls te geven. Belangrijke aandachtspunten vormen de kwaliteit van het voedselaanbod en de aanwezigheid van predatoren. Om de beweging van grondpredatoren langs de noordelijke kust 3 tot 6 maanden te kunnen volgen zijn tussen 2020 en 2022 vossen en steenmarters gezenderd.

Combineer beheermethoden

De aanwezigheid van predatoren blijkt een bepalende factor voor het broedsucces en laten weinig nesten van wadvogels in de kwelders ongemoeid. 'Steenmarters en vossen zijn inventief en volhardend. Vossen schuwen water niet en zwemmen relatief lange afstanden om een broedeiland te bereiken, ondanks dat ze een voorkeur hebben om zich over het droge te bewegen. Maar over volhardend gesproken: we hebben ook vossen gemonitord die volledig op de kwelders leven.'

De aanbevelingen zijn wat Jonge Poerink betreft helder.

Het kluteneiland in de kwelders van de Dollard is omringd door water en voorzien van een stroomraster. Dat blijkt een zeer effectieve combinatie om predatoren buiten het broedgebied te houden. Daar is geen vos of steenmarter gesignaleerd. Het gebruik van één beheermethode is minder effectief, maar een goede aanleg eens te meer cruciaal. Het predatieonderzoek gaat de komende tijd door om meer conclusies te kunnen trekken die terrein beherende organisaties handvatten bieden bij het predatiemanagement.

Altenburg & Wymenga leidde het onderzoek naar het voedselaanbod. In 2020 werd een eerste inzicht verkregen van het voedselaanbod voor klutenjongen in binnen- en buitendijkse gebieden langs de vastelandskust. De onderzoekers stelden vast dat het voedselaanbod bij de Klutenplas bij Westernieland op het moment van bemonsteren, aanzienlijk lager was dan in de andere gebieden. Het onderzoek in 2021 richtte zich daarom op dit gebied.

De beschikbaarheid van insecten houdt verband met de weersomstandigheden. Bijvoorbeeld, hoe hoger de temperatuur, hoe meer insecten. Het zoutgehalte bepaalt de aanwezigheid van verschillende soorten benthos. Daarnaast werd het gebied in 2021 gevoed door een brakwatertoevoer. Hoewel dit niet statistisch is aangetoond, is dit mogelijk wel van belang geweest voor de ontwikkeling van de voedselbeschikbaarheid in het gebied

Laatste aftellen naar Europa's nieuwe natuurherstel-wet

FACE PRESS RELEASE

European Federation for Hunting and Conservation

Deze week komt de Europese Commissie met het langverwachte voorstel voor bindende natuurhersteldoelstellingen, al is verdere vertraging altijd mogelijk. FACE beschouwt het voorstel als een cruciale stap om ervoor te zorgen dat een belangrijk onderdeel van de EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030 in gang wordt gezet.

De 7 miljoen jagers van Europa zijn al tientallen jaren op eigen kosten actief betrokken bij het herstel van Habitats en zullen het nieuwe initiatief omarmen als een belangrijke stap om de status van kleinwild-populaties te verbeteren. Door hun ervaring uit de eerste hand weten jagers dat dit de beste aanpak is om resultaten voor de natuur te leveren.

De eerdere doelstelling om tegen 2020 ten minste 15% van de aangetaste ecosystemen te herstellen, werd niet bereikt, deels door het niet vaststellen van geschikte basisgegevens en een gebrek aan politieke wil om op de juiste schaal te handelen. Om herhaald falen te voorkomen, is een aanpak met twee snelheden nodig:

- Een aantal specifieke verbintenissen met betrekking tot bepaalde typen Habitats/Ecosystemen in de context van overeengekomen doelstellingen, streefcijfers, criteria, meet- en bestuursaspecten van de nieuwe wet – bijv. getroffen herstelmaatregelen voor x% van zoetwaterecosystemen, het creëren van vrij stromende rivieren, van landbouwgrond met natuurlijke landschappelijke kenmerken zoals houtwallen, x % drooggelegde veengronden opnieuw bevochtigd;
- Een bredere strategie met richtlijnen en bindende doelstellingen voor het herstel van ecosystemen tot 2030 (en daarna), waarbij de lidstaten worden verplicht om nationale herstelplannen op te stellen. De twee zouden parallel moeten werken, maar de eerste zal resultaten opleveren in een korter tijdsbestek.

Prioritaire aandachtsgebieden moeten veengebieden, zoetwaterecosystemen, agro-ecosystemen (met name graslanden) en bossen omvatten. Een strategisch kader voor het herstel van ecosystemen vereist prioriteiten op subnationaal niveau en de betrokkenheid van regionale en lokale autoriteiten en betrokkenheid bij een groot aantal belanghebbenden vanaf een vroeg stadium in het planningsproces. Aangezien herstel een benadering op landschapsniveau vereist, zal de rol van natuurbehoud waarbij jagers, boeren, landbeheerders, milieugroeperingen en anderen betrokken zijn, van cruciaal belang zijn om succesvolle instandhoudingsmaatregelen te ontwikkelen.

Vanuit het perspectief van FACE moet de nieuwe wet de nadruk vermijden op de bescherming van soorten, die al in de EU-wetgeving is geregeld. Torbjörn Larsson, voorzitter van FACE, reageerde op het aanstaande wetsvoorstel: “Dit moet echt een baanbrekend moment zijn voor natuurbehoud en het is al een belangrijk verzoek in onze [Europese jagerscampagne](#). Belangrijk is dat het nieuwe voorstel zich moet vertalen in succesvolle lokale initiatieven op het terrein en de belangrijke bijdrage

die jagers leveren aan het behoud van de natuur moet stimuleren, zoals aangetoond in het [Biodiversiteitsmanifest](#)".

FACE is the voice of European hunters.

We ensure hunting remains good for hunters, society and nature.

www.face.eu

FACE is the European Federation for Hunting and Conservation. Established in 1977, FACE represents the interests of Europe's 7 million hunters as an international non-profit-making nongovernmental organisation. FACE is made up of national hunters' associations from 37 European countries including the EU-27. FACE is supported by 7 associate members and is based in Brussels. FACE upholds the principle of sustainable use and has been a member of the International Union for the Conservation of Nature (IUCN) since 1987. FACE works with its partners on a range of hunting-related matters from international conservation agreements to local implementation issues with the aim of sustaining hunting across Europe.

Spectaculair broedsucces van grutto's na proef met doden steenmarters in Groningen

De grutto's in natuurgebied Paddepoel bij de stad Groningen hebben vorig jaar veel meer kuikens kunnen grootbrengen dan in 2020. Het aantal broedparen met jongen steeg van 20 procent naar 91 procent. Ook in de natuurgebieden Koningslaagte en Winsumermeeden was het broedsucces hoger. In de drie gebieden zijn vorig jaar steenmarters gevangen en gedood en dat lijkt effect te hebben gehad. Een proef van één jaar is nog niet voldoende om definitieve conclusies te kunnen trekken, maar het geeft wel een duidelijke richting aan. De proef met het vangen van steenmarters wordt de komende jaren voortgezet.

Uit onderzoek met zenders en cameravallen in 2020 bleek dat de steenmarters veel eieren en kuikens uit nesten roofden. Daarom heeft stichting Het Groninger Landschap de provincie Groningen toestemming gevraagd om bij wijze van proef steenmarters te mogen vangen en doden, en te onderzoeken wat daarvan het effect is. Dat gebeurde samen met de boeren van het collectief voor agrarisch natuurbeheer Groningen West. In totaal zijn er tijdens de proef 32 steenmarters gedood.

Biodiversiteit vergroten?

Koningslaagte, Winsumermeeden en Paddepoel zijn als het ware drie eilandjes waarop weidevogels kunnen broeden. In monotone landbouwpercelen met vooral veel gras hebben ze weinig te zoeken. Zou het niet beter zijn om de biodiversiteit te vergroten in plaats van beschermde steenmarters te doden? 'Dat is helemaal waar', zegt Hendriks Groninger landschap 'Maar het duurt te lang voor het zover is. Als we niets doen verdwijnt de grutto.'

Je zou kunnen zeggen dat de grutto aan het infuus ligt zolang het nodig is.'

Bron: [RTV Noord](#)

De Jagersverenigingen willen hun leden bedanken voor de reacties op de internet

consultaties wildsoorten

Er zijn meer dan 3200 reacties geweest op de internetconsultatie wildsoorten op het voorstel van de minister van de Wal van natuur en Stikstof, om het konijn landelijk niet te openen en de haas voor 3 provincies. De NOJG en ook de Jagersvereniging zijn verheugd te zien dat er zoveel gefundeerde reacties zijn geweest door jachthouders, wilbbeheereenheden en jachtaktehouders en dat hierdoor ook veel gebiedsgericht informatie is verstrekt. Hieruit blijkt dat ze de minister vragen af te zien van beslissingen, die op omstreden onjuiste data dreigen genomen te worden. Zij willen al hun leden hiervoor bedanken. Voor zover er sprake is van een actuele dalende populatietrend is ook al meermaals en onomstreden aangetoond dat die niet is toe schrijven aan de jacht!

Uit deze ingediende kritische en uitgebreid onderbouwde zienswijzen, blijkt dat de actuele stand van de haas stabiel is en konijn en vinden de meesten dat er verkeerde methoden en referentie jaren zijn gebruikt waarop de staat van instandhouding van de haas en konijn zijn bepaald en worden de theoretische regels van de Habitatrichtlijn die niet van toepassing zijn op de wildsoorten door de WUR gebruikt. Dat is anders dan voor soorten van de Europese Habitatrichtlijn.

Behandeling jachtdossier waarschijnlijk pas na zomerreces Tweede Kamer

Naar het zich laat aanzien zal de Tweede Kamer zich pas na het zomerreces buigen over het jachtdossier. Op 6 oktober staat een commissiedebat Natuur gepland, waaronder ook dit onderwerp valt. Naar verluidt wil de Kamer enkele weken daarvoor een rondetafelgesprek over jacht organiseren. Tijdens deze twee activiteiten zouden Kamerleden en stakeholders in de gelegenheid gesteld moeten worden verdere inzichten bij te dragen aan het vraagstuk. Ook dit pleit ervoor dat de minister nu geen overhaaste beslissingen neemt, maar de noodzakelijke input betreft bij haar overwegingen.

Wolven nemen fors toe in geheel Nederland

BIJ12 die de wolvenpopulatie in Nederland monitort namens alle provincies geeft aan dat de wolvenstand op de Veluwe, maar ook elders fors toe neemt. Wat dit betekent voor de stand van de herten en wilde zwijnen is nog geheel niet duidelijk. Er verblijven nu minimaal twintig wolven in Gelderland en ook worden er steeds vaker zwervende wolven waargenomen. In geheel Nederland zijn er de afgelopen periode elf nieuwe individuen opgedoken. Daarvan komen er acht uit Duitsland. En dan zijn er ook nog plaatsen waar nog jongen geboren moeten worden. In Gelderland zouden zoals nu bekend is tenminste vier gebieden zijn waar wolven hun territoria hebben.”

Natuurlijk wildbeheer door wolf

De populaties wolven groeit gestaag in Nederland, in bijna geheel Nederland zijn ze al waargenomen. De stand zodanig toenemen dat deze jaarlijks kan verdubbelen.

Doordat damhert, edelhert, ree en wild zwijn de wilde dieren zijn die door de wolven het liefste gepredeerd worden, zullen zij zoals ook nu weer blijkt in geheel NEDERLAND, de gemakkelijk prooidieren zoals schapen, klaveren en zelfs volwassen koeien doden. Het is dus niet alleen daar waar wilde

zwijnen, edelherten, damherten voorkomen zoals in de provincie Gelderland, waar de meeste wolven verblijven, maar in geheel Nederland zoals blijkt uit de vele schademeldingen en DNA onderzoeken.

‘Zonder afschot kaalgevreten bossen’

De Faunabeheereenheid Gelderland (FBE Gelderland) die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het wildbeheer in deze provincie, is niet van plan om op voorhand de afschotcijfers aan te passen. De wolf loopt hier pas drie jaar rond en we moeten langer monitoren wat het effect van de wolf is op de wildstand, zegt Erik Koffeman als ambtelijk secretaris van de FBE Gelderland. In Duitsland zijn er nu al meer dan 20 jaar wolven en desondanks zien we daar een toename qua damherten, edelherten, wilde zwijnen en reeën, weet Koffeman. Op de Veluwe hebben we nu bijna 4000 edelherten, terwijl de doelstand 1500 is. De wolf kan dat die gewenste stand echt niet in zijn eentje realiseren. Zonder afschot door jagers hebben we dan over een aantal jaar kaalgevreten bossen. Dat willen we ook niet. Wij werken juist samen met de wolf en kijken echt naar de de gewenste stand per beheergebied. Mocht de wolf in zulk beheergebied veel edelherten hebben gedood, dan zullen wij ons Faunabeheer daarop aanpassen, we zijn daar heel flexibel in.

**Afschotverbod vos provincie
Utrecht blijft (voorlopig) in
stand, in afwachting**

definitieve uitspraak RvS

Raad van State

Afschotverbod vos provincie Utrecht

De provincie Utrecht legde zich niet neer bij het verbod afschot vos van de rechtbank Midden-Nederland en stapte naar de Raad van State. Tijdens een spoedzitting probeerde zij het afschotverbod van de Utrechtse rechtbank van tafel te krijgen. Dat is niet gelukt. „In afwachting van een definitieve uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak mogen vossen in de provincie Utrecht voorlopig niet worden afgeschoten”, [oordeelde](#) de Raad vandaag. „Voor het beantwoorden van de vragen die in de hoger beroepen aan de orde worden gesteld, is nader onderzoek nodig”, staat in de uitspraak, zie hieronder.

Bezig met laden...

Duurt het te lang?

Laad het document opnieuw

| [Openen in nieuwe tab](#)

Bestrijden vos op landelijke vrijstelling, voorlopig niet mogelijk in Limburg

De provincie Limburg heeft ons verzocht u te informeren over het volgende.

Zoals wellicht bekend heeft in haar uitspraak d.d. 16 februari 2022 de rechtbank Midden-Nederland artikel 3.1, tweede lid, van de Regeling Natuurbescherming (Rnb) onverbindend verklaard ten aanzien van de vos. Deze zaak betreft een beroep tegen een ontheffing, verleend door gedeputeerde staten van de provincie Utrecht, voor onder meer het gebruik 's nachts van het geweer voor de bestrijding van de vos. De rechtbank is van oordeel dat de vrijstelling onbevoegd in de Rnb is opgenomen, omdat in artikel 3.15, tweede lid, van de Wnb de formulering “bij ministeriële regeling” ontbreekt. Volgens de rechtbank moet de vrijstelling daarom in de vorm van een vrijstellingsbesluit worden genomen. Ook stelt de rechtbank in haar uitspraak dat gezien het een landelijke vrijstelling voor de vos betreft deze uitspraak niet beperkt is tot de bestreden zaak maar voor een ieder van toepassing is.

Volgend op deze uitspraak zijn op 30 mei 2022 door de Tweede Kamer vragen gesteld over de gevolgen van deze

onverbindendverklaring. Deze vragen zijn 30 mei j.l. zijn beantwoord.

In haar beantwoording geeft de minister aan het niet eens te zijn met het oordeel van de rechtbank en voornemens te zijn hoger beroep in te stellen tegen de uitspraak. Hiernaast bereid zij, vooruitlopend op behandeling van het hoger beroep, een uitvoeringsbesluit voor, waarmee het formele gebrek zou zijn verholpen. Echter geeft de minister ook aan dat een dergelijk nieuw vrijstellingsbesluit een zorgvuldige motivering en besluitvorming vereist, met inbegrip van de mogelijkheid van inspraak, en verwacht dus niet dat dit op hele korte termijn kan worden genomen.

Wat betekent deze uitspraak voor u?

De onverbindendverklaring van de algemene vrijstelling Vos (ook bekend als Landelijke Vrijstelling Vos) betekent dat het vangen en/of doden en/of het verstoren van de holen van vossen zonder ontheffing momenteel niet is toegestaan

Let wel: dit betreft slechts de handelingen welke op basis van de landelijke vrijstelling Vos waren toegestaan, dus het vangen, doden en verstoren van de holen van Vossen. De door de FBE Limburg afgegeven Machtigingen voor afgegeven ontheffingen Vos Predatorenbeheer voor Hamster, Weidevogel en Patrijs blijven onverminderd inzetbaar gedurende hun geldigheidsperiode met alle middelen genoemd in de ontheffing, dus ook afschot overdag én 's nachts met kunstlicht of nachtzichtapparatuur.

Voor het beheer van vossen ter bescherming van flora en fauna (weidevogels, patrijs, hamster) in aangewezen soortbeschermingsgebieden of tot maximaal 2.000 meter daarbuiten is er een ontheffing (onder voorwaarden) beschikbaar via de Faunabeheereenheid Limburg.

De Letse lynxzaak – wanneer succesvolle instandhouding faalt op bureaucratie

Gezonde populaties, weinig conflicten: het Letse lynxbeheer heeft decennialang succesvolle resultaten opgeleverd op basis van duidelijke instandhoudingsacties en goed gereguleerde jachtquota. De recente acties van Brussel zullen dit succesvolle systeem ongetwijfeld schaden, waardoor de conflicten toenemen.

De Europese Commissie (EC) heeft een formele inbreukprocedure ingeleid tegen Letland met betrekking tot het succesvolle beheer van de Euraziatische lynx (*Lynx lynx*), wat veel belanghebbenden verraste ([link](#)). Volgens de EC kan een strikt beschermde soort niet in dezelfde categorie vallen als een bejaagbare soort en roept Letland daarom op om zijn nationale wetgeving te wijzigen.

Door middel van een goedgekeurd nationaal actieplan is de Letse lynxpopulatie gezond en in een “gunstige staat van instandhouding” gebleven. Dit is niet alleen belangrijk voor Letland, maar ook voor het behoud van de Baltische lynxpopulatie in het algemeen [\[1\]](#). Het actieplan van Letland bevat belangrijke aanbevelingen voor een beperkte regulering door de jacht, die indien nodig onmiddellijk kan worden verminderd. Dit plan is

zeer succesvol geweest en werd zelfs door de EC aanbevolen als een 'best practice'-voorbeeld in haar vorige [Guidance-document over strikte bescherming](#) (zie tabel 1).

2007 Voorbeeld: Lets Lynx-beheerplan Het plan is opgesteld door nationale experts en bevestigd in opdracht van de minister van Milieu en Regionale Ontwikkeling in 2002. Het plan vormt de basis voor een langetermijnstrategie voor de instandhouding en het beheer van de lynx in Letland, met inbegrip van een strikt beperkte oogst van de populatie door te jagen. Het gaat uit van een langetermijnvisie, waarbij de lynx in Letland momenteel de beste verspreidingsstatus heeft in de afgelopen 150 jaar en wordt beschouwd als een gunstige staat van instandhouding. Beperkte en strikt gecontroleerde vangst door jagers wordt beschouwd als een positief effect op de bevolking en op de publieke perceptie. De praktijk is dus volledig in overeenstemming met artikel 16, lid 1, onder e), van de habitatrichtlijn.	2022 Natuur: Commissie verzoekt LETLAND zijn regels inzake soortenbescherming te verbeteren De Commissie roept Letland (INFR(2021)2260) op om zijn nationale wetgeving in overeenstemming te brengen met de habitatrichtlijn (92/43/EEG), met name wat betreft de bescherming van de lynx. Artikel 12, lid 1, van de habitatrichtlijn verplicht de lidstaten om een ☐ strikte beschermingsregeling vast te stellen voor de genoemde diersoorten, waaronder de lynxsoorten. Afwijkingen van het strikte beschermingssysteem zijn mogelijk, mits aan precieze voorwaarden wordt voldaan. Ondanks een rapport uit 2020 van de nationale rekenkamer van Letland waarin werd aanbevolen om de nationale wetgeving in overeenstemming te brengen met de habitatrichtlijn, is de Commissie van mening dat dit nog steeds niet het geval is. De Commissie besloot daarom een ☐ aanmaningsbrief te sturen. Letland heeft nu twee maanden de tijd om te reageren en de door de Commissie vastgestelde tekortkomingen aan te pakken. Bij gebrek aan een bevredigend antwoord kan de Commissie besluiten een met redenen omkleed advies uit te brengen.
---	---

Tabel 1: Terwijl in 2007 het Letse beheersplan voor de lynx werd gebruikt als best practice-voorbeeld in de EC-richtsnoeren voor strikte bescherming (links), bevindt het zich nu in het middelpunt van een inbreukprocedure (rechts).

Letland gedwongen om nationaal beleid te wijzigen

Onder druk van de EC heeft de Letse regering in december 2021 geen jachtvergunningen afgegeven om de door de EC aan de orde gestelde formele kwestie op te lossen. Meer recentelijk heeft de Letse regering de lynx uit de jachtregels verwijderd en onder de strikt beschermde soortenregelgeving geplaatst. Belanghebbenden op het platteland maken zich nu grote zorgen over het behoud van de lynxpopulatie in Letland. Voorheen werd de soort zeer gewaardeerd door jagers, die actief waren in het bewaken en verminderen van conflicten.

Roep om flexibiliteit in EU-beleid voor grote carnivoren

De EC pakt het beheer van grote carnivoren in Europa strenger aan. Dit heeft tot grote bezorgdheid geleid bij Europa's grootste belanghebbenden op het platteland ([link](#)), met het argument dat dit niet in het langetermijnbelang is van de mensen en het behoud van grote carnivoren in Europa. De benadering van de EC ten aanzien van Letland druist ook in tegen eerdere verzoeken van lidstaten, die om meer flexibiliteit hebben gevraagd bij de uitvoering van de Habitatrichtlijn ([link](#)):

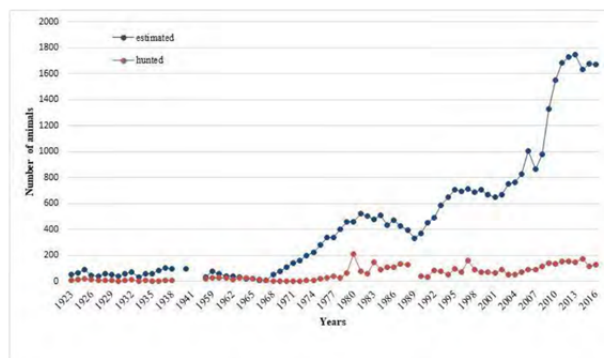
"Zonder de instandhoudingsdoelstellingen en -eisen die zijn vastgelegd in de natuurrichtlijnen in gevaar te brengen, ERKENT dat de flexibiliteit van implementatiebenaderingen die rekening houden met specifieke nationale omstandigheden, bijdraagt aan de vermindering en geleidelijke eliminatie van onnodige conflicten en problemen tussen natuurbescherming en sociaaleconomische activiteiten, evenals aan om de praktische uitdagingen aan te gaan die voortvloeien uit de toepassing van de bijlagen bij de richtlijnen (punt 6, [link](#))."

Impasse voor de lynx?

"We bevinden ons in een impasse en helaas zal de Letse lynx de enige verliezer zijn", zei FACE-voorzitter **Torbjörn Larsson**, die zijn teleurstelling uitsprak over de Europese Commissie: *"Het is frustrerend om te zien hoe de Europese Commissie Letland oproept om te veranderen zijn succesvolle beheersplan, dat actief wordt ondersteund door de belanghebbenden op het platteland en instandhoudingsresultaten oplevert in een tijd waarin Europa er jammerlijk niet in slaagt de biodiversiteit te behouden".*

Linda Dombrovská, van de Letse Jagersvereniging, heeft namens de jachtgemeenschap grote zorgen geuit:

"Gedurende vele jaren heeft ons actieplan voor lynxen met succes de lynxpopulaties vergroot en gezorgd voor een hoge acceptatie ervan, vrijwel zonder conflicten. Door regelmatige controle-inspanningen en financiële bijdragen van jagers is de lynx het meest onderzochte zoogdier in Letland. Nu, met één ongerechtvaardigde beslissing is dat alles geëlimineerd. De acceptatie zal afnemen, en het aantal conflicten zal toenemen, wat slecht nieuws is voor de lynx". De toenemende aantallen lynxen in Letland (zie figuur 2) met weinig conflicten bewijzen dat het Letse lynxactieplan een van de meest succesvolle beheersystemen voor grote carnivoren in Europa was. Het toont duidelijk aan dat een beheersaanpak die wordt ondersteund door de belangrijkste belanghebbenden (inclusief enige regulering door de jacht in het geval van Letland) instandhoudingsdoelstellingen ondersteunt. FACE roept daarom beleidsmakers in Brussel en Letland op om ervoor te zorgen dat het succesvolle behoud van de lynx zegeviert en niet faalt op bureaucratie – in

het belang van de lynx.

Figuur 1: Populatieontwikkeling van lynxen in Letland – inclusief de oogstnelheid (bron: Action Plan for Euraziatische lynx (Lynx lynx) Conservation and Management)

Status van de lynx in Letland

Met ongeveer 1600 individuen is de populatiestatus van de lynx in Letland momenteel de gunstigste van de afgelopen 100 jaar (zie figuur 1). Het vertoont toenemende populatietrends en verspreidingsgebied, terwijl het leefgebied, de toekomstperspectieven en de algehele staat van instandhouding gunstig zijn. Toen er een legale en goed gereguleerde oogst was, waren de conflicten tussen de lynx en plattelandsactoren zoals boeren en jagers laag. Tegelijkertijd was de sociale acceptatie van de lynx groot en werd het actieplan dat de jacht toestond door het grootste deel van de jagende en niet-jagende gemeenschap goedgekeurd.

Wanneer strikte soortenbescherming misgaat

Er zijn veel voorbeelden in Europa waar de strikte bescherming van soorten onverwachte of zelfs nadelige effecten had. Zo bedroeg in Kroatië, voordat in 1998 de strikte bescherming van de lynx werd ingevoerd, het percentage illegale moorden 5%. Van 1999 tot 2013 steeg het illegaal doden tot 60% van de lynxsterfte ([12](#)). In tegenstelling tot de jacht kan illegaal doden niet worden gecontroleerd en gereguleerd en heeft het daarom ernstige gevolgen voor de natuurlijke dynamiek van populatiereproductie, verspreiding, het welzijn van dieren en kan het leiden tot het uitsterven van lokale populaties.

[\[1\]](#) Ozoliņš, J., Bagrade, G., Ornicāns, A., Žunna, A., Klaar, G., Stepanova, A., ... & Howlett, SJ (2017). Actieplan voor Euraziatische Lynx Instandhouding en beheer van lynxen 2018-2028. LSFRI Zilver, Kamerspelen, 1-78.

[\[2\]](#) Sindić, M.; Gomerčić, T.; Kusak, J.; Slijepčević, V.; Huber, .; Frković, A. Sterfte in de Euraziatische lynxpopulatie in Kroatië in de loop van 40 jaar. Mam. Biol. 2016, 81, 290-294

Wolf bijt drachtige koe dood in buitengebied Someren Noord-Brabant

Dierenarts Stijn van de Born van Herkauwerspraktijk Veterinair Centrum Someren in Brabant deed dinsdag een schokkende vondst. In een weiland tussen Someren en Heeze trof hij na een telefoontje van een melkveehouder een dode en drie gewonde drachtige koeien aan. De volwassen koeien zijn vermoedelijk aangevallen door een wolf.

Dat was althans wel wat de taxateurs van BIJ12, de uitvoeringsinstantie van de provincie Brabant, vermoeden. Zij hebben DNA afgenomen bij de dode koe voor verder onderzoek. De resultaten volgen later. „Zij komen op veel plaatsen en zeiden meteen dat het waarschijnlijk om een wolf gaat. Ik kan me ook geen ander dier bedenken die deze schade aanricht”, zegt Van de Born. „Naar mijn weten hebben in Nederland geen

leeuwen die in het wild leven, dus dan kom ik al snel uit bij een wolf.”

Stapje verder

En dat is slecht nieuws voor melkveehouders. Een wolf pakte tot voor kort vooral schapen en soms een geit of kalf. Een overleden volwassen koe is tot op heden nog niet bekend bij Van de Born. Hij kwam eerder wel al bij schapenhouders die zijn getroffen door een wolvenaantal. „We hadden in buurt van Weert eerder te maken met Schotse Hooglanders die waren aangevallen, het ging om jongvee.” Ook [op de schadelijst van BIJ12](#) staan op de melding van Van de Born na geen koeien dit jaar, maar vrijwel alleen schapen.

Van de Born kan maar één conclusie trekken na de vondst van dode volwassen koe: „De wolf lijkt steeds een stapje verder te gaan. Ik spreek al met paardenhouders die het niet aandurven om paard en veulen de wei in te sturen. Ik geef ze daarin gelijk. Het is niet dat we constant druk zijn met wolvenaantallen, maar het komt wel regelmatig voor. De impact, zowel financieel als emotioneel is groot. Daarom zijn wij de wolf liever kwijt dan rijk.”

De schade voor de melkveehouder loopt al snel in de duizenden euro's. De overleden koe kan straks geen melk meer geven, het kalf is het bedrijf kwijt. Wat het effect is op de andere koeien is nog even de vraag. Van de Born houdt de koeien in de gaten. „Het kan zijn dat ze door de stress te vroeg afkalven, maar ik denk wel dat ze verwondingen overleven.”

Bossen

In de omgeving van Someren is al langere tijd een wolf actief. In januari van dit jaar werden meerdere schapen aangevallen. Van de Born: „We dachten dat de wolf was doorgetrokken, maar blijkbaar is er nu toch weer eentje actief. Om het om dezelfde gaat, moet blijken uit het DNA-onderzoek. Er zijn hier bossen

genoeg waar de wolf zich kan verschuilen.”

Bron: [Het melkvee](#)

Friesland mag een drempel van 20% eigen risico hanteren bij ganzenschade

De provincie Friesland mag een drempel van 20% eigen risico hanteren bij boeren die in percelen die buiten foerageergebieden vallen melding maken van schade door ganzen. Dat heeft de Raad van State woensdag 4 mei bepaald in een zaak die de boeren hadden aangespannen. Daarmee blijft het oordeel

in een tussenuitspraak die vorig jaar juni werd gedaan in stand.

Zes Friese veehouders maakten bij de Raad van State bezwaar tegen percentage voor eigen risico dat het provinciebestuur hanteert. De rechter oordeelt dat de boeren in de bezwaarprocedure bij de provincie onvoldoende hebben aangetoond dat ze door het besluit onevenredig zwaar worden getroffen.

In maart 2020 oordeelde de rechtbank Noord-Nederland wel dat het Friese college van Gedeputeerde Staten niet goed heeft onderbouwd waarom in het algemeen een eigen risico van 20% passend is.

Meer informatie is te vinden in de [uitspraak van de Raad van State](#).

Brede coalitie pleit voor gecontroleerd beheer van de wolf

Op initiatief van de Federatie Particulier Grondbezit (FPG) heeft een brede coalitie van 24 belanghebbenden, het position paper 'Gecontroleerd beheer van de wolf noodzakelijk voor maatschappelijk draagvlak' aangeboden aan minister Van der Wal voor Natuur en Stikstof. Ze vinden dat er in elk geval op twee

belangrijke punten dringend verandering in het beleid moet komen. De wolvenpopulatie moet gecontroleerd beheerd kunnen worden, zowel preventief als in geval van schade. Daarnaast moet het mogelijk worden nulstandgebieden in te stellen waar wolven verwijderd moeten kunnen worden.

In het position paper wordt gepleit om tot een evenwichtig beleid met betrekking tot de wolf te komen. Naar de mening van de ondertekenaars zal dit het maatschappelijke draagvlak voor de aanwezigheid van de wolf vergroten. De coalitie pleit niet voor een wolvenvrij Nederland, maar voor gecontroleerd beheer van de wolf op plekken waar er daadwerkelijk ruimte is voor een wolvenpopulatie.

Sinds in 2015 de eerste wolf weer in Nederland werd waargenomen is de populatie snel gegroeid. In 2019 zijn de eerste jongen hier geboren. Inmiddels bevinden zich naar schatting ongeveer 30 wolven in Nederland.

Als deze groei zo doorzet, dan zijn er binnenkort meer dan 100 wolven in Nederland.

De groeiende populatie in Nederland blijft niet zonder gevolgen. De jongen gaan zwerven als ze volwassen worden. Juist deze zwervende wolven richten de meeste schade aan. Wolven maken slachtoffers onder vee, maar ook onder dieren die ingezet worden voor natuurbeheer zoals zoogkoeien met kalfjes, paarden, pony's, Schotse Hooglanders, moeflons en schapen. De 24 ondertekenaars van het position paper willen hierover graag het gesprek aangaan met de minister.

Naast de FPG bestaat de coalitie uit LTO Nederland, Sectorraad Paarden, Federatie Vleesvee Nederland, Vereniging Gescheperde Schaapskudden, KNJV, NVP, Landgoed Middachten, Nederlandse CIC-delegatie, No Wolves Benelux, NOJG, Het Nationale Park de Hoge Veluwe, Agractie Nederland, Vereniging de Moeflon,

Vereniging Het Ree, N.S.W. Landgoed De Valouwe, Vereniging Speciale Schapenrassen, Fokkervereniging voor het ruischaap, Landgoed Ampse, Platform Kleinschalige Schapen- en Geitenhouders, Landgoed Huis Hoog Deelen, Vereniging het Nederlands Flevolander Stamboek, Nederland Texelaar Schapenstamboek en, Landgoed Huis Noorderheide.

bron: Federatie Particulier Grondbezit, 05/05/2022

Vrees voor mysterieuze ziekte onder reeën in Limburg

Een onbekende ziekte bedreigt de reeënpopulatie in Limburg. Net over de grens in België zijn er al tientallen dieren aan overleden.

Wetenschappers staan vooralsnog voor een raadsel over de oorzaak.

Kwestie van tijd

Symptomen van de ziekte zijn diarree en sterke vermagering, waaraan de reeën uiteindelijk overlijden. Inmiddels zijn dode dieren aangetroffen van de regio Antwerpen tot vlak aan de Nederlandse grens. In Nederlands Limburg zijn nog geen gevallen van de onbekende ziekte bekend, maar dat lijkt een kwestie van tijd. “Als het er niet al over is, dan is het niet ver weg meer”, zegt Frederik Thoelen van het Natuurhulpcentrum in het Belgische Oudsbergen. Het Natuurhulpcentrum is een opvangcentrum voor wilde dieren, waarmee ook de Limburgse Dierenbescherming samenwerkt.

Thoelen zegt ‘geen paniekzaaier’ te willen zijn: “We hebben nog geen idee wat het probleem is. De universiteit van Gent en de overheid onderzoeken hoe ernstig de ziekte is. In elk geval zijn er in de dieren parasieten gevonden.”

Is er iets aan te doen?

Volgens Alfred Melissen, secretaris van de Faunabeheereenheid Limburg én dierenarts, is dat laatste allesbehalve ongewoon: “Alle wilde dieren hebben parasieten, zoals lintwormen”, zegt hij. “Een recent aangetroffen ziekte onder reeën op de Veluwe was hersenvliesontsteking. Maar daar past vermagering als symptoom niet bij. Als er veel dieren worden gevonden met een ziekte, dan komt de oorzaak wel naar boven. Vervolgens is de vraag of er iets aan te doen is.”

Melissen wil niet speculeren over wat er aan de hand kan zijn en hoe ernstig de situatie voor de Limburgse reeën is. “Het is goed om te zien dat de Belgen dit uitzoeken”, zegt hij. Volgens het Natuurhulpcentrum kan er al op korte termijn meer duidelijk worden. “Zodra een volgende ree met de symptomen wordt gevonden, gaat het direct naar Gent. Soms is er binnen een dag een uitslag, het kan ook enkele weken duren”, vertelt Thoelen.

Vele duizenden reeën

Limburg kent een grote reeënpopulatie. Bij de meest recente telling werden er ongeveer vierduizend reeën geconstateerd. Niet alle reeën in Limburg werden geteld, dus het zijn er ongetwijfeld meer. Bovendien vond de telling plaats vóór het paarseizoen. “Van de vierduizend dieren zijn er tweeduizend vrouwtjes, die elk twee kalfjes werpen. Dus er komen er in deze periode zomaar een paar duizend bij”, rekent Melissen van de Faunabeheereenheid voor.

Aanwezigheid wolf nu ook in Noord-Holland vastgesteld

Het Goois Natuurreservaat heeft bezoek gehad van een wolf. Op 6 april vond een wandelaar een dode ree in het Hilversumse deel van dit natuurgebied. Ingeseinde boswachters dachten de verwondingen te herkennen en hebben DNA-onderzoek laten doen. De uitslag van het onderzoek kwam op 29 april binnen: de ree is inderdaad door een wolf gedood.

Het is de eerste keer – sinds de wolf terug is in Nederland – dat uit bewijs blijkt dat de wolf in Noord-Holland is geweest. Van een nieuw territorium is echter nog geen sprake. Sporen zoals uitwerpselen of waarnemingen door passanten zijn er niet. De wolf kan in een nacht 50 kilometer afleggen, dat maakt de kans groot dat het dier op doortocht was.

Boswachters van het Goois Natuurreservaat (GNR) hebben op een aantal plekken in het natuurgebied camera's geplaatst met als specifiek doel een wolf te filmen. De kans om als bezoeker een wolf tegen te komen in het GNR is verwaarloosbaar klein. Omdat wolven schuwe dieren zijn, zullen ze mensen over het algemeen mijden.

Gezonde wolven die niet worden geprovoceerd of geen voedsel hebben gekregen van mensen, vormen geen bedreiging voor de mens. Mochten bezoekers toch een wolf tegenkomen, dan geeft de Zoogdierenvereniging de tips om de wolf de ruimte te geven, zelf kalm te blijven en zo mogelijk foto's of een video te maken en deze te sturen naar het [Wolvenmeldpunt](#). Honden kunnen in die situatie en in die omgeving beter aan de lijn lopen.

Gedeputeerde Esther Rommel (Natuur en Landschap): "Dit bezoek van de wolf toont aan dat het steeds beter gaat met de natuur in het Gooi. We hebben daar samen met het Goois Natuurreservaat ook hard voor gewerkt. Het is nu afwachten of we meer bezoekjes kunnen verwachten."

Karin Kos, directeur- rentmeester van het Goois Natuurreservaat: "Als natuurbeheerder zijn we verheugd over het bezoek van een zwervende wolf in onze natuurgebieden. De wolf is welkom en krijgt bij ons de ruimte om zijn eigen weg te zoeken."

Elfde provincie

Het is 7 jaar geleden dat de eerste wolf in Nederland werdesignaleerd. Sinds 2015 hebben de dieren zich gevestigd in ons land. Noord-Holland is de elfde provincie waarvan bekend is dat een wolf op bezoek is geweest. In Gelderland en Drenthe zijn wolven gevestigd. In de overige provincies, met uitzondering van Zuid-Holland, gaat het om de aanwezigheid voor kortere duur.

Waarneming

Om een goed beeld te krijgen van de vestiging van wolven in Nederland, is het belangrijk om waarnemingen van wolven zo snel mogelijk door te geven. Dat kan via de website van het [Wolvenmeldpunt](#) van de Zoogdierenvereniging.

Contact bij schade

Wolven eten wilde hoefdieren zoals reeën en everzwijnen, maar kunnen ook schapen aanvallen. Dit kan worden voorkomen door bij een langstreckende of gevestigde wolf schapen en geiten binnen te houden, of ze binnen een elektrische omheining te

plaatsen. Voor meer informatie over preventieve maatregelen kan men terecht bij [BIJ12](#). Wanneer u denkt dat uw dier is aangevallen door een wolf, kan direct contact opgenomen worden met de uitvoeringsorganisatie van de provincies, [BIJ12](#), zodat binnen 24 uur DNA afgenomen kan worden.

Wasberen en wasbeerhonden besmet met parasieten- ook gevaarlijk voor de mens

Universiteit en onderzoek

Een onderzoeksproject wil laten zien welke schade wasberen, wasbeerhonden en Amerikaanse nertsen in Europa aanrichten. De eerste resultaten zijn onsmakelijk en zorgwekkend.

Frankfurt · Hoe schattig de kleine mannetjes ook zijn – wie de eerste resultaten van het ZOWIAC-onderzoeksproject leest, heeft liever niets met wasberen en wasbeerhonden te maken. In ieder geval niet buiten een dierentuin. ZOWIAC staat voor “Zoonotic and Wildlife Ecological Impacts of Invasive Carnivores”; een van de projectleiders is de Frankfurter zoöloog Sven Klimpel. Hij en zijn collega’s willen weten wat uitheemse soorten wasbeerhonden, wasberen en Amerikaanse nertsen – ook wel nertsen genoemd – doen in hun nieuwe Europese vestigingsgebieden. De wetenschappers rekenen op de hulp van niet-universitaire experts, zoals jagers, en andere geïnteresseerde burgers.

De website zowiac.eu geeft uitgebreide informatie over het project. Ook is er een app ontwikkeld waarmee burgeronderzoekers waarnemingen van de kleine roofdieren kunnen melden in Duitsland. De biologen die met Klimpel werken, verzamelen de verspreidingsgegevens van de dieren, beoordelen fecaliën en bloedmonsters en documenteren met welke inheemse soorten de geïmporteerde pelsdragers zich voeden. Ze

hebben aandacht nodig, niet alleen omdat ze kunnen jagen op bedreigde diersoorten en schade aanrichten aan gebouwen en landbouw. Als drager van ziekten kunnen ze soms zelfs een gevaar vormen voor de mens, zoals de tussentijdse resultaten van [ZOWIAC](#) suggereren.

Zoals Klimpel meldt, heeft het project tot nu toe ongeveer 350 wasberen uit verschillende habitats onderzocht, evenals 95 wasbeerhonden en 50 nertsen uit verschillende deelstaten, waaronder Hessen. De onderzoekers zochten in samenwerking met het Friedrich Loeffler Instituut naar virussen in ongeveer 200 bloedmonsters van wasberen en wasbeerhonden. Ze ontdekten herhaaldelijk het West-Nijlvirus. In één procent van de gevallen bij de mens kan de infectie die het veroorzaakt het zenuwstelsel aantasten en vervolgens fataal zijn.

Invasieve soorten hebben negatieve gevolgen voor de biodiversiteit

Volgens Klimpel hebben genetische analyses in het ZOWIAC-project ook aangetoond dat wasbeerhonden kunnen dienen als reservoirstadtheren voor het SARS-CoV-2-coronavirus. Ook grotere parasieten voelen zich prettig bij de pelsdieren. In de onderzochte wasberen werden 22 verschillende soorten parasieten gedetecteerd, waarvan er vier mensen kunnen treffen. Deze omvatten de wasbeerrondworm, gevonden in 95 procent van de dieren. De wetenschappers hebben tot nu toe 18 soorten parasieten geïdentificeerd bij wasbeerhonden, waaronder de longhaarworm en de vossenlintworm. In zeldzame gevallen kan dit laatste dodelijke ziekten bij de mens veroorzaken. Volgens Klimpel zijn uitzendingen in de toekomst vaker te verwachten, vooral in steden – waar de wasbeer steeds meer binnendringt.

De observaties van de biologen en hun helpers bevestigen ook het vermoeden dat wasberen en wasbeerhonden de inheemse fauna schaden. In de magen van wasberen werden soorten op de rode lijst gevonden, zoals de geelbuikpad en de gewone pad. Wasbeerhonden hadden onder meer hazen en graskikkers gegeten. Klimpel concludeert

dat de invasieve carnivoren “een enorme negatieve impact kunnen hebben op inheemse ecosystemen en vooral op de biodiversiteit”. Dit gevaar wordt de komende jaren waarschijnlijk nog groter, omdat beide roofzuchtige soorten nog niet alle ecologische niches hebben ingenomen die ze in Europa zouden kunnen veroveren, schrijft de professor van de Goethe-universiteit.

Hij is ervan overtuigd dat er maatregelen moeten worden genomen om te voorkomen dat de indringers zich verder verspreiden. In Hessen is het bijvoorbeeld nodig om in bepaalde gebieden op wasberen te jagen, ongeacht de gesloten seizoenen. Omdat dit alleen niet voldoende is om de populatie voldoende te verkleinen, moeten andere methoden worden gebruikt, zoals castratie en daaropvolgende vrijlating. Aan de andere kant denkt de zoöloog niet veel na over een andere strategie die dierenliefhebbers misschien prefereren: “Het verplaatsen van gevangen wasberen is wettelijk niet mogelijk en zou het probleem alleen maar uitstellen.”

Haas en konijn met twee maten

bemeten

Bron: [Melkvee.nl](https://www.melkvee.nl)

De landbouwsector kreeg gisteren weer een veeg uit de pan van het ministerie van LNV, omdat het slecht zou gaan met haas en konijn. Wie dieper kijkt, ziet dat er wetenschappelijk met twee maten wordt gemeten.

Volgens minister Van der Wal van Stikstof en Natuur gaat het niet goed met haas en konijn in Nederland. Zij schrijft: 'De belangrijkste oorzaken zijn habitatverlies, afgenomen kwaliteit van het leefgebied en het effect van predatoren. Dit komt onder andere door intensivering en schaalvergroting van de landbouw, veranderingen in het landschap en landbouwmachines.'

De minister baseert zich op een rapport dat is opgesteld door Wageningen Environment and Research in opdracht van het ministerie, nadat de Zoogdierenvereniging twee jaar geleden haas en konijn op de Rode Lijst plaatsten. Voor het konijn viel daar wel iets voor te zeggen, want dat is door ziekte fors achteruitgegaan. Dat wordt in de kamerbrief en in de samenvatting van het rapport weggelaten, waardoor de focus vooral op landbouw wordt gericht. Het ministerie lijkt daarmee het rapport te gebruiken om haar eigen beleid ten aanzien van de landbouwtransitie die ze nodig acht kracht bij te zetten.

Napraten

Wie het onderzoek leest, concludeert dat de onderzoekers helemaal geen onderzoek hebben gedaan naar de oorzaken. Ze

citeren enkel andere onderzoeksrapporten over de oorzaken. Dat is inmiddels een beproefd recept, waardoor je denkt dat er weer nieuw bewijs is maar het telkens om hetzelfde blijkt te gaan. Bij haas valt in die zin op dat er in drie rapporten gerapporteerd wordt over een daling van 61 procent sinds de jaren zestig. Nergens in het Basisrapport Rode Lijst, waar die 61 procent als eerste wordt opgevoerd, is een analyse terug te vinden waar de 61 procent afname op gebaseerd is en ontbreekt een verwijzing naar de gebruikte data. **In het dossier van haas en konijn lijkt er mede daardoor doelbewust toegewerkt te worden naar het besluit om ze van de wildlijst te schrappen.** In Limburg, Utrecht en Groningen is de jacht voor het komende seizoen al uitgesloten. De wetenschappelijk onderbouwing rammelt echter nogal.

Data

De grootste omissie is dat er geen betrouwbare telgegevens zijn van konijn en haas. Ik schreef daar [eerder al een column](#) over toen de nieuwe Rode Lijst werd gepubliceerd. Mijn conclusie was dat haas enkel op de Rode Lijst is gekomen doordat het basisjaar waarmee werd vergeleken van 1960 naar 1950 werd veranderd. Dus niet doordat het de afgelopen jaren slechter ging met de haas.

De Wageningse onderzoekers baseren zich nu opnieuw op diezelfde data en uitkomsten en beginnen dan met jaar 1994 toen de Habitat-regeling werd vastgesteld, waarbij 15 hazen per 100 ha als minimum zou gelden en 40 hazen het maximum, dan zie je dat bepaalde data niet worden meegenomen om een trend te bepalen om wetenschappelijke redenen en andere data waar ook allerlei haken en ogen aan zitten wel. Ook worden onzekerheden die ook een verklaring kunnen vormen voor de uitkomsten die niet passen in het plaatje van achteruitgang weggelaten. Een paar voorbeelden.

Broedvogeltellingen

Om er achter te komen hoe het gaat met de haas beroepen de onderzoekers zich op data van het Meetneet Urbane Soorten (MUS) en de Broedvogelmonitoring. Binnen MUS worden broedvogels geteld binnen de stedelijke omgeving. Mocht daar toevallig een haas rondlopen dan kan die ook ingevoerd worden. Omdat hazen juist voorkomen buiten de stedelijke gebieden is de Broedvogelmonitoring een interessantere bron, maar ook hier is het doel om broedvogels te tellen en geen hazen en konijnen. Hazen zijn bijvangst en niet het doel van de telling. De onderzoekers gaan daar volledig aan voorbij. Onterecht naar mijn mening en dat blijkt ook uit mijn niet-representatieve steekproef binnen mijn eigen werkgroep van patrijzentellers.

Hazen niet ingevoerd

Sinds drie jaar ben ik teller van patrijzen voor Sovon in de Achterhoek. Ik vroeg vanmorgen wie naast patrijzen ook andere soorten invoert. Binnen een half uur reageerden zes tellers. Eentje voerde alles in, eentje enkel hazen want die had in zijn telgebied nog nooit een patrijs gezien en de overige vier voerden alleen patrijzen in. Ik denk dat in veel andere telgebieden het net zo gaat. Ik voer ze zelf sinds dit voorjaar wel in, omdat ik nu weet dat er overheidsbeleid op wordt gebaseerd. Maar erg wetenschappelijk zijn deze data natuurlijk niet. De onderzoekers concluderen echter omdat er een protocol ligt voor deze tellingen dat de kwaliteit van deze data zeer goed is en dus meegenomen kan worden. Het CBS heeft er vervolgens ook nog een stempel op gezet en dan is het waarheid.

Faunabeheereenheden

Data van de Faunabeheereenheden, waar wel gerichte tellingen van hazen en konijnen door jagers in zijn opgenomen, zijn niet meegenomen. Volgens de onderzoekers zijn die data niet

gevalideerd en betrouwbaar genoeg. Navraag bij de Jagersvereniging levert op dat jagers door het hele land jaarlijks meerdere keren tellen. Alleen zijn de telprotocollen per Faunabeheereenheid verschillend. Daardoor is er geen uniformiteit en kan het CBS er geen stempel op zetten. In plaats van goed te kijken als onderzoekers wat je wel met die data kunt, hebben ze het nu in de prullenbak gegooid. Dat deed de Zoogdierenvereniging twee jaar geleden net zo.

Habitatrichtlijn

Volgens deze selectieve dataselectie blijkt onderaan de streep de hazenpopulatie jaarlijks af te nemen met 1,2 procent. Omdat dat meer is dan 1 procent concluderen de onderzoekers dat de staat van instandhouding zeer ongunstig is. Dat is wel nieuw in dit onderzoek, want voor haas en konijn is er nog niet eerder op die manier gekeken. Maar hier mag ook best een kanttekening bij. Die 1 procentregel is afgeleid uit de instandhoudingsdoelstellingen die afgeleid zijn van de habitatrichtlijn en die gaat over soorten die met uitsterven worden bedreigd. Waarom de onderzoekers die strenge richtlijn hebben toegepast op soorten die algemeen voorkomend zijn, is een raadsel. Ook hier zouden andere keuzes tot andere uitkomsten kunnen leiden.

Afschotcijfers

In het rapport staat dat naast tellingen ook afschotgegevens zijn gebruikt, maar dan enkel tot met 2011. De afschotcijfers van de jaren daarna niet meer, terwijl die wel bekend zijn. Ook hiervoor ontbreekt de verklaring en lijken de onderzoekers enkel naar het rapport van de Zoogdierenvereniging te hebben gekeken in plaats van zelf data op te vragen. Uit die afschotcijfers, die beschikbaar zijn sinds 1960, zou volgens de Zoogdierenvereniging blijken dat die cijfers voldoende betrouwbaar zijn om ze te zien als cijfers over hoeveel hazen er in die periode voorkwamen. Het onderzoek waar deze vereniging zich op baseert is echter niet openbaar

gepubliceerd. Dus kunnen andere wetenschappers ook niet zien hoe het tot stand is gekomen en het onderzoek herhalen om er achter te komen of het klopt. Door dan ook de afschotcijfers van na 2011 niet mee te nemen en je dan enkel te baseren op bijvangst van broedvogeltellingen voedt het de gedachte dat onwelgevallige data niet wordt meegenomen.

Telpunten gehalveerd

Een laatste voorbeeld gaat over de betrouwbaarheid van de cijfers. Hoeveel mensen tellen er eigenlijk? Is dat toe- of afgenomen en zou daar ook een verklaring kunnen zitten voor veranderingen? In Limburg bijvoorbeeld is het aantal telpunten de afgelopen 12 jaar gehalveerd. En dan heb ik nog niet genoemd dat het gedrag van de dieren door de toegenomen drukte in het landelijk gebied, bijvoorbeeld door recreatie, ook wel eens veranderd kan zijn. Dan zijn ze er wel, maar zijn ze meer nachtactief geworden. Ook daar staat niets over in het rapport.

Alle data op tafel

Tja, om dan vooral de pijlen weer op de landbouwsector te richten als boeman, geeft mij te denken. De minister zou er goed aan doen om alle data openbaar te maken en de onderzoekers te vragen zelf een eigen analyse te maken in plaats van andere onderzoekers en een belangenvereniging voor zoogdieren na te praten. De 'zeer ongunstige staat van instandhouding' herken ik in ieder geval niet als ik de weilanden en akkers over kijk.

Rapport WUR staat van instandhouding (SvI) haas en konijn in Nederland

Op 3 november 2020 is door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (hierna: LNV) de herziene Rode Lijst van de Nederlandse zoogdieren vastgesteld. Deze vaststelling is gedaan op basis van het basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 (Van Norren et al., 2020), **opgesteld door de Zoogdierverseniging**.

Op 11 februari 2021 is vervolgens door de leden Wassenberg en Futselaar van de Tweede Kamer der Staten- Generaal een motie aangenomen (kst-35616-9)² tijdens het Notaoverleg over de Initiatiefnota van het lid Von Martels, 'Weidse blik op de weidevogels'. In de motie wordt de regering verzocht om de zoogdiersoorten haas en konijn te schrappen van de lijst van vrij bejaagbare soorten op basis van de status 'Gevoelig' van beide soorten op de Rode Lijst Zoogdieren.

Om tegemoet te kunnen komen aan de motie, die een inperking betreft van het eigendomsrecht (op basis van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden; EVRM), is een wettelijke onderbouwing nodig.

In de Wet Natuurbescherming (art. 3.22 lid 5) staat dat de jacht niet geopend wordt wanneer de staat van instandhouding (hierna: SvI) in het geding is. Het Ministerie van LNV heeft aan Wageningen Environmental Research gevraagd om te bepalen wat op dit moment de SvI van beide soorten is.

In dit rapport is allereerst uiteengezet op welke wijze de SvI voor haas en konijn moet worden beoordeeld. Hierbij is als uitgangspunt genomen dat de wijze van beoordeling gelijk is aan die voor soorten die onder de HR vallen. (**waar haas en**

konijn niet in zijn genoemd) Vervolgens is deze methodiek toegepast en is de SvI voor beide soorten bepaald.

Zie hieronder het volledig rapport van Wageningen Environmental Research als pdf.

Bezig met laden...

Duurt het te lang?

Laad het document opnieuw

| [Openen in nieuwe tab](#)

[Download](#)